

Декларация

Преди две години, по покана на любители на модерното изкуство създадох в София Българско Общество за Модерно Изкуство (БОМИ). Главната цел на това общество е да внедри в България модерното изкуство на XX и XXI векове. Това се смята да се осъществи преди всичко с организацията на един “Музей на модерното изкуство”. Имаше също силно желание да се построи - бързо – модерна сграда на този музей. Като специалист в областта на модерното изкуство аз бях поканен да ръководя тази инициатива, която от моя гледна точка трябва да е по-скоро акция за конкретни действия: изложби, библиотека, видеотека, колекция и т.н. Строежа на нова сграда на този полидисциплинарен център ми се струва важен символ, но следващият етап – тъй като съдържанието на акциите е за мен по важно от фасадата на една модерна сграда, нужна на София, но може би второстепенна - по отношение на острата необходимост от бързо внедряване на модерната мисъл в областта на изкуството в България, страна от десетилетия жестоко изостанала в тази област от европейското ниво.

След много усилия и неизбежно възникнали препятствия обществото БОМИ бе създадено в София през юни месец 2006. Въпреки че съм френски гражданин и живея в Париж аз бях поканен да съм действителният председател на БОМИ, което приех с радост, надявайки се, че в София ще се намерят хора, за да работят на място за реализацията на този проект. За жалост не стана така.

Очаквайки да се създаде необходимата – даже минимална – материална база, за да се върши конкретна работа в това направление, аз предложих и подготвих в детайли няколко проекти за бъдещи мероприятия: две изложби на съвременни скулптори, лекции, срещи и посещения в България на съвременни европейски специалисти в тази област (аз ги сондирах и поканих лично и те приеха да участват в този проект).

Проведох също в София конкретни мероприятия, които всички бяха реализирани изключително с мои сили и благодарение на моите лични контакти в Европа. Всички тези реализации бяха осъществени от мен с единствената цел да се внедри в България колкото се може по-скоро новата художествена мисъл на XX век, тоест модерното изкуство в най-същественния си, ярък и значим вид... Не си щадях времето и да се срещам с политически деятели в София (Пирински), и в Париж (Бокова, Станишев, Заимов) и даже в Брюксел (ходатайства в Европейския съюз). Не забравям и голямото количество срещи с артисти и професионални деятели от моя кръг във Франция, Великобритания, Германия, Полша, Словения, Швеция и т.н., които убедих да поддържат и даже да участват на пряко в проекта на БОМИ. Няколко пъти четох лекции в София, показвах филми придружени с мои лекции, организирах едно мероприятие със световно известния ”кулинарен дизайнер” Марк Бретийо, който дойде в София по моя молба. Благодарение на нашите лични отношения той не взе никакъв хонорар за своята акция. Същото се отнася и за моите акции – лекции, филми и т.н., както го обясних от самото начало, те бяха абсолютно безвъзмездно, това остава мой “подарък за България”, което означава конкретно, че никога не съм искал хонорар и не съм получавал никакво възнаграждение за изгубеното време и усилия, които не щадях за този проект. Още повече, че няколко пъти срещях враждебно отношение от страна на импровизирани спонсори, които се държаха нагло и агресивно, защото не успяха веднага да получат тяхното, въображаемо, материално удовлетворение, да не говорим за опити от псевдо-колеги да си присвоят мои материали (филми) или други които се опитвах да саботират моите лекции.

Въпреки моите усилия до ден днешен не се намери в България нито една личност, нито една обществена структура да подкрепи реално проекта БОМИ и да се ангажира цялостно – идеално и материално, но явно и искрено и още повече, конкретно. Частни лица и политически фигури ми обещаваха много и в Париж, и в София. Но всеки път те изчезваха безследно не оставяйки никакъв резултат или даже следа. Така, до ден днешен, последствията от моите акции в България остават “виртуални”... или ще се търсят в бъдещето.

Уверен съм, че България не може да избегне да се включи в потока на европейската, днес световна култура, но вероятно след известно време, да не се каже, след *много* време.

Най-главната опозиция на проекта БОМИ е вкоренената до днес в българското общество и все още неосъзната поклонност на голяма част от българската общественост на пагубната тоталитарно-

мафиозна система на мислене и едно още по-подтискащо пасивно отношение към енергичното преобразуване на световния културен хоризонт. Въпреки, че България бе приета през 2007 година в Европейския съюз, вътрешно България още не е приела искрено демократичните принципи, демократичната логика, която лежи в основата на този съюз. Постоянно се очаква “помощ” и се живее с илюзията, че Европа е просто една дойна крава... Крайно време е да се осъзнае, че не е така и няма да е така, и такъв подход е пагубен за бъдещето на една независима, само-осъзната, творческа България, която във всяка област – включително културната – трябва да се освободи от комунистическо-тоталитарното наследство, от робските мафиотски привички, от идеологията на “поклонената главичка”

В последно време разбрах, че моите инициативи се приемат в София - от една значителна част на културните фактори - в грешно осветление. Като че ли аз ходя в България, за да “печеля пари” или търся други облаги... (В последните седмици бях даже писмено обвинен в това.) Крайно време е да стане ясно на хората, които са имали какъвто и да е контакт с моите акции в България, че това е една патологична деформация “за вътрешно потребление”, която е по-жестока за българските любители на изкуството от една обикновена, колкото и да е коварна, лъжа. Такъв негативен подход не само пречи на БОМИ, но преди всичко *пречи на България* да се присъедини към акциите на БОМИ, да приеме и осъществи предложените проекти, да се включи решително и съзнато в потока на европейската култура

Преди няколко дни узнах, че един от явните противници на БОМИ, известен саботьор на модерното изобразително изкуство в България, бивш член на престъпният ЦК на БКП Светлин Русев е получил от Президента на Републиката орден “Стара планина”. Това за мен, демократ и европейец е поразително, но разбирам, че може да е “нормално” за един български гражданин, “нормално” за една страна, в която бившите архиви на престъпните обществени (комунистически) организации и на държавните учреждения, които подтискаха народа са все още пазени извън обществен достъп и затова “деятели” от бившата корумпирана върхушка продължават да царстват в страната, да получават награди... 19 години след падането на берлинската стена!

При това положение дойдох с голямо съжаление до заключение, че в този момент проект на общество от типа на БОМИ все още не може да се осъществи в България. Уверен съм, че такъв проект неизбежно ще се осъществи след известно време но днес още не. Липсата на материална база и липсата на каквато и да е обществена, искрена, а не консервативна нужда и подкрепа са явно доказателство за дълбока, може би даже неосъзната, но за това ужасно силна вкоренена опозиция към проекти от този тип, към участие в истинската култура на ХХ век, която все още няма право да получи “гражданство” в България. И така е от много десетилетия: от 1925, след това от 1944 и т.н.

Възможно е също, че подобен проект ще се осъществи, за сега, по “чисто български” начин, в началото в една еснафска, българо-пост-комунистическа “художествена”, тоест дълбоко провинциална, неправилна перспектива, после сигурно ще се развива в други мащаби, но това предполага много силно компромисни моменти, етапи с които *морално и професионално* аз не мога да сътруднича. Вероятно е също, че моите идеи все още *не са нужни* на една страна, в която цари пост-комунистическа, псевдо-модернистическа и крайно ограничена материалистическа логорея, коварна фасада, която противоречи на философската същност на модерната демократическа мисъл, на модерното съзнание – и конкретно – на поетиката на модерното изкуство

Тези съображения съм ги формулирал многократно пред редките привърженици на БОМИ, но тъй като те не само не се приемат, а и понякога предизвикват бурни негативни реакции, пращам ги тук писмено на всички днешни и бъдещи любители на изобразителното изкуство в България.

Париж, 2 август 2008

Андрей Накров